

ten Curatoren van de Theologische School in den zomer van 1899 om „De Bazuin”, het weekblad waarvan Gispen sinds 1888 Hoofdredacteur was, nauwer te verbinden aan de Theologische School en een Hoofdredacteur te benoemen uit de Hoogleraren der School. Voorts besloten zij den Hoofdredacteur Ds W. H. Gispen met betuiging van waardeering van — en dankzegging voor den door hem in deze qualiteit verrichten arbeid, te ontslaan en als Hoofdredacteur te benoemen Dr H. Bavinck.

Later, 2 Augustus 1900, hebben deputaten-curatoren aan Ds Gispen nog bericht, dat hij in 1899 niet was „ontslagen”, doch niet was „herbenoemd”.

Inmiddels schreef Bavinck hem: „Als ik iets bij u vermag, laat me u dan dringend en vriendelijk mogen verzoeken, om toch medewerker te blijven. „De Bazuin” zou door het gemis uwer brieven groote schade lijden, en ik zou die brieven op geenerlei wijze kunnen vergoeden. Elk heeft zijn eigen gave. En uwe gave in dit opzicht wordt door mij hoog gewaardeerd. Daarom, blijf medewerker en schrijf uwe brieven, als tot dusver. Ge doet er de lezers, gij doet er ook mij een grooten dienst mede”.

Op 8 Augustus 1899 antwoordde Gispen echter aan deputaten-curatoren: „Toen ik, in uwe vergadering na de Synode van Middelburg in 1896, de scherpe instructie ontving, gevoelde ik dat mijn leven, als Hoofdredacteur van „De Bazuin”, aan een zijden draad hing. Ik had echter toen geene vrijmoedigheid den draad met eigen hand te breken. Nu echter de Commissie van uitvoering, geheel buiten mij om, het voorstel aan uwe vergadering heeft gedaan om mij te ontheffen van de taak door of van wege de Synode van 1888 mij opgedragen, en uwe vergadering besloten heeft dat voorstel aan te nemen, is dit voor mij een wenk dat, ook in dit opzicht, de tijd van terugtrekken, uit het meer openbaar kerkelijk leven, is aangebroken. Het valt mij dan ook niet moeilijk in nu besluit te berusten. Vooral niet, nu een zoo eminent man als Dr Bavinck tot mijn opvolger benoemd is. De indruk, dien ik, op dit oogenblik, van de leiding der goddelijke voorzienigheid, omtrent mij, heb, laat mij echter niet toe tot vaste medewerking aan „De Bazuin” mij verder te verbinden. In mijn drie-en-veertig-jarig ambtelijk leven heb ik ruim dertig jaren onafgebroken aan „De Bazuin” gearbeid. En nu geloof ik, dat het oogenblik is aangebroken, waarop ik, met volle vrijmoedigheid, dien arbeid mag nederleggen. Mocht ik nu en dan nog drang gevoelen om iets te zeggen, dan twijfel ik niet aan de bereidwilligheid van den Hoofdredacteur om mij gasvrijheid te verleen.”

Het ontslag — pardon! de niet „herbenoeming” — ging in met 1 Januari 1900. En zoo zong Gispen dan in de laatste week van 1899 dezen zwanenzang aan zijn Jerusalemit:

Zooals ge weet, eindigt met dit jaar mijn arbeid als redacteur van „De Bazuin”, en daarmee is ook mijn schrijven aan u geëindigd.

Door vriendelijke beschikking van H. H. Curatoren der Theologische School is mij wel de gelegenheid aangeboden om mijn „Brieven” aan u voort te zetten, maar ik heb gemeend hiervoor te moeten bedanken.

De redenen, die mij hiertoe bewogen, zijn voor mij overwegend, doch voor u en anderen wellicht niet afdoende.

Evenwel is het toch niet onbegrijpelijk, dat men op eenigen leeftijd gekomen, en als men eenmaal op het laatste staat van de oudste predikanten, neiging gevoelt tot beperking van arbeid, die niet volstrekt noodig is.

Niet dat het schrijven van een brief zulk een heksenwerk is, maar in een brief, die gedrukt wordt, dient iets te staan. Het gaat daarmee als met het manna in de woestijn. Eer men het in huis had en brood bereiden kon, moest het ingezameld worden.

En dat is, zoowel in het spreken als in het schrijven, de arbeid die de meeste inspanning vordert en den meesten tijd vereischt.

Schrijven is het minste.

Ik heb eens gelezen, dat aan een auteur werd opgedragen een nieuw toneelstuk te maken, dat op een bepaalden tijd klaar moest zijn. Toen die tijd daar was en men het stuk kwam halen, zelde de auteur, tot groote verbazing en teleurstelling van den toneel-directeur: het stuk is geheel klaar, op het achriven na.

Dit geheim begrijpen de menschen niet, ook niet wat den kansel-arbeid betreft. Liefst ziet men den predikant de ganache week kopje-onder doen in allerlei arbeid in de gemeente, in verenigingen en vergaderingen, en dan verwacht men 's Zondags niet alleen voedszaam maar ook smakelijk brood, niet te week en ook niet te hard gebakken, zelfs als het mogelijk ware! brood naar ieders smaak.

Hoe hij aan 't meel moet komen, en aan den tijd om het niet slechts warm maar ook gaar op tafel te zetten, dat is zijn zaak, daar bemoeien de menschen zich niet mee.

Dikwerf wordt, en terecht, verbazing uitgesproken, over de reuzenkracht van den Redacteur van „Standaard” en „Heraut”.

Maar wie hem ooit aan 't werk heeft gezien, weet, dat hij, dank zij zijn enorme kennis en veel omvattende wetenschap op elk gebied, bezielde door de aangeboren genialiteit, niet zoo snel kan schrijven, als de gedachten en de redeneeringen hem toevloeien.

Ik wil maar zeggen, dat het voor een gewoon mensch meer inspanning vordert dan vermoed wordt, om elke week iets op te schrijven, dat niet tot het slechtste van alle genres, het vervelende, behoort.

Dat de thans bestaande toestanden ook invloed hebben uitgeoefend om mij van geregelde persarbeid te onthouden, wil ik niet ontkennen.

Er is een tijd geweest, dat men mij een koppel- of verbindingssteekje noemde tusschen de Christelijke Gereformeerden en de Hervormden. Dat deed men niet om mij te vleien, want tusschen een koppelsteekje en een vooal is nog al verschil. Maar ik vatte het met goed humeur op. Want werkelijk is het altijd mijn streven geweest om te verbinden, wat saam behoort.

RULLMANN.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

De natie om den troon van Oranje.

(Indrukken van 9 September.)

Eigenlijk is dat hoofd boven dit artikel — dat rubriekhoofd — onjuist.

Indien er één ding is, dat gemist werd op dien zoo gedenkwaardigen Zaterdagmiddag 9 September, dan was het de politiek.

De ééne natie was daar rond den troon; héél de natie in al haar verscheidenheden, één in de liefde tot het Huis van Oranje.

En die daar niet waren braken de natie niet in haar eenheid.

Die er waren, dát waren „zij allen”. En daarom waren allen daar.

God gaf ons volk een Vorstin, die bidt.

Zóó kon het wonder geschieden, dat ten aanhoore van de dertigduizend aanwezigen en van de honderdduizenden, die door de radio werden bereikt, onze Koningin sprak van den zegen Gods, door welke een volk alleen groot en een troon alleen sterk kan zijn.

En zóó is te verklaren het wonder, dat bij het heengaan in den donkeren avond om negen uur, toen de Vorstin met haar Gemaal en haar Koninklijke Dochter heenreed, ondanks het verzoek, de stilte te bewaren om te voorkomen, dat door het gejuich de paarden schichtig zouden worden, toch de aloude zegenpsalm, het bekende vers van den honderdvierendertigsten, geperst werd uit duizenden kelen, — en dat tot tweemaal toe het „Dat 's Heeren zegen op U daal” ruischte over de velden.

Ons volk liet zijn Vorstin wegtrekken naar haar paleis, na deze wondere huldiging, — met een psalm op de lippen.

Zoo begon onze geëerbiedigde Koningin haar achtste vijftal jaren te regeeren...

We hebben de Koningin gezien...

Als Hare Majesteit...

Gezeten in den koninklijken wagen, omstuwde door hare boodschappers; vóórgegaan door hare grooten; gevolgd door die haar elken dag dienen. We hebben de Koningin gezien...

Als onze Landsvrouw...

Sprekend van den zegen, die de God des Hemels gegeven heeft in de vijfendertig jaren die achter liggen aan haar en aan haar volk; getuigend woorden van dank aan allen, die met haar het vaderland en het gemeenebest dienen.

We hebben de Koningin gezien...

Als Aanvoerdster in den strijd tegen de machten, die het vaderland bedreigen...

Luid riep ze het uit: „Leve het Vaderland”...

Toen hief ze driemaal energiek haar arm op, driemaal het luide schallende „hoezee” richting gevende; omhoog joegen de kreten.... „vaderland... hoezee!”...

En in dien kreet was de vorstelijke majesteit en de nationale levensveelheid tot één geworden; als in één gelofte; als in één wil voor de toekomst...

Eén wil, door de kracht des Allerhoogsten.

De natie kwam om den troon van Oranje...

Onze mannen en onze vrouwen; onze jongens en onze meisjes.

Ze kwamen aan rijen van achten of vieren; ze schreden tot voor den troon; dáár bogen ze met vaandels en banieren als in eerbiedige hulde; daar wuifden ze een blijden groot aan Hare, die het doel dezer hulde was; dáár aanschouwden ze de Vorstinne, gezeten naast haar Gemaal en haar Moeder; gezeten dáár met haar Dochter, de hope der toekomst...

En ze konden haast niet scheiden van voor den troon...

Zaagt ge onze christen-vrouwen? Zie, ze bleven staan; hare voeten weigerden verder te gaan; ze wilden in zich opnemen dat wondere beeld uit deze zoo grootsche stonde; zachte drang was er noodig om ze verder te doen gaan; en voor ze de plaats der hulde verlieten schouwden ze nogmaals met langen blik achterwaarts, vóór ze heen konden gaan, onze vrouwen, van de Moeder des Vaderlands; onze vrouwen uit Axel en uit den Helder, uit den Achterhoek en uit den Hoek van Holland...

Hebt ge ze gezien, onze jongens en meisjes?

Was er wel één groep der jongeren zóó groot?

Het was ál leven voor den troon.

Al kleur en fleur.

Kostelijke mengeling van verven wanneer de Roomsche graanmeisjes héél den weg in het Stadion met haar prachtcostuums vullen; bloemen bloeiende in veelvuldige schoonheid; schittering van blinkende uniformen en glanzende kurassen, als de land- en zeemacht hulde brengt; optocht der barmhartigheid, als honderden verpleegsters in reine gewaden eerbiedig als priesteressen schrijden langs den troon...

Het licht van den dag verstierf...

En zonder onderlaten zat daar onze Vorstin, hand-wuivend vriendelijke groeten, dankend voor zooveel hulde, onvermoeid; Zij en Hare Dochter, die twee in lichtblauwe gewaden... in het gewaad dat de kleur droeg van de trouw...

Zes volle uren duurde het voorbijtrekken van de duizenden...

Tot bijna honderdduizend toe...

Toen, des avonds te negen ure... toen kwam het einde...

— Toen klonk de bede om een zegen...

En de laatste woorden, die onze Vorstin in het Stadion kon opvangen — o, wondere symboliek — waren deze:

„Loof, loof nu aller heeren Heer!”

J. W.

PERSSCHOUW

Het methodisme.

Ds v. Popta schrijft in „Ons Kerkblad” (Rotterdam-Zuid) over het methodisme:

Vergeleken met het Herrnhutisme, blijkt dit Methodisme dus weer heel anders te zijn ingesteld.

Het legt nadruk op hartstochtelijke toespraken, op een ontzettende schildering van dood en hel en op aangrijpend, zielroerend gezang.

Daardoor moet een levendig gevoel van schuld tegenover God plotseling ontstaan en de ziel in heftige bewegingen komen.

Daartegenover moet dan ineens het aanbod des heils geplaatst worden.

Zoo ontstaat eene ontzaglijke tegenstelling.

De wil van den bewogen zondaar moet er zoo op gericht worden, dat aanbod van heil, de belofte van vergeving Gods aan zondaren te aanvaarden.

Zoo moet dan ineens de zielebeweging, in schuldgevoel, voorbij gaan en komt de rust der zekerheid. Dadelijk wordt het lied der zekerheid gezongen.

En dan wordt van stond aan zoo iemand er toe gebracht, om mee uit te gaan, om datzelfde toe te passen bij anderen.

In die sfeer blijft de wil opgewonden, om het aanbod des heils vast te houden. Waaraan zoude men toch twijfelen? Het is toch gezegd, dat de zonden vergeven zijn?

Zeker kan hiervan niet gezegd worden, dat het onmogelijk is, dat iemand plotseling tot levendig schuldgevoel komt en ook dadelijk het licht ziet doorbreken en onmiddellijk zeker is van zijn heil in Christus. Metterdaad zijn er onwraakbare voorbeelden in de geschiedenis, dat het zoo is gegaan en dat dan later in actief en ijverig werken aan de bekeering van anderen, die zekerheid ook bleef, althans niet aan al te hevige schuddingen ten prooi werd, al zullen wel schier nergens innerlijke moeilijkheden geheel uit gebleven zijn.

Wel moet hierbij iets anders opgemerkt worden, dat er n.l., als dit zoo tot methode gemaakt wordt, een groot gevaar is.

Het is zoo heel moeilijk niet, bij een hartstochtelijke schildering van dood en hel, vooral bij aanhoudend, zielroerend gezang, en dan in een atmosfeer, waarin de bewogenheid reeds heerscht, levendige ontvoering te wekken bij sommigen, wier aard hen daarvoor geschikt maakt.

En als nu daar, bij deze menschen, zeer suggestief persoonlijk het aanbod van heil, de verzekering van vergeving gebracht wordt, dan is het gevaar in het geheel niet denkbeeldig, dat, los van diepere innerlijke beleving, de wil erop gericht wordt, dat woord maar als voor hen geldend te aanvaarden.

‘tWerd daar niet een zich bewust zijn van de in Christus verzoende verhouding tot God, doch een met een fel geprikkelden wil vast grijpen, uitwendig, aan een hun voorgesproken woord.

Daar komt een oppervlakkige toeziening zonder waarachtig dieper geloofsleven. Dat is een toestand, waarin in het eind de redding niet blijkt verkregen te zijn.

Dat gevaar is er, waar dergelijke methodes gevolgd worden.

Wie wel eens menschen uit die kringen heeft hooren spreken, zal den indruk gekregen hebben, dat het soms meer is een zich zeker houden uitwendig van zekere woorden, dan waarlijk zekerheid des geloofs.

Afgedacht echter van dit dreigend gevaar, moet nog iets opgemerkt worden.

Waar die methoden gevolgd worden, wordt het geloofsleven wel erg beperkt genomen.

‘tWerd niet gezien als een leven met alle gaven en krachten van den mensch in de eenheid met Christus, in het volle leven met al zijn relaties en in verband met God. ‘tGaaf voor hen op voornamelijk

in ziel

in een

Het be

wil en d

ontbreekt

Ook di

is, om d

in het g

weer be

Een r

voor het

houding

geacht.

Alles

Men v

tig sta

dienen

enkele

lotte va

Tot gr

Tot gr

des gelo

Inderda

men heeft

van God”

ring”.

Dr H.

sprekende

De kr

Calvijn,

perkend

ingevoel

den sch

teeken

onze lar

Voetius

zulk een

kerk hi

buitens

consuet

Vaderst

zou uilf

een av

den kra

manduc

herinne

viering

trouwst

stervens

jectieve

voor su

Tot zoo

Uit pla

af, dat ik

commun

afwijzing

Ik wil

zich met

gronden

vredigd

kunnen t

welke gr

geen kra

ste is in

Overige

kerk wel

wel zegt:

doch dat

hun het

ren aan

Want de

wordt do

kerk dal

dat voet

kend, al

maal tot

gen: „cr

is: geloo

het gelo

middele

Ik ben

En no

gronden.

Maar t

Spreke

Synode

Van

We

Het

reeds

deren

Aan

naren

ambts

gelater

gebru

De s

tijd st

De s

den G

wordt

De s

niet.

d e z e

Maar

tegen

konde